

tőképző akadémia nem kötelező tárgyairól; Buday Lajos: *Táblai rajz mint önálló tárgy a tanítóképző akadémián.*

A folyóirat 4. számának cikkei: Padányi Frank Antal: *Az eszményi gyakorlatiasság a liceum és leányliceum munkájában;* Garamvölgyi Ervin: *A liceum testnevelés lehetőségei;* Hargitai Zoltán: *A tanulók nyári munkájának irányítása.* Ez utóbbi értékes gondolatokat tartalmaz, amelyek tanulóink szellemi színvonalához alkalmazva a polgári iskolában is hasznosak volnának.

Az 5. szám cikkei: Molnár Oszkár: *A liceumi hospitálás;* dr. Jelitainé: *A liceumi tanulók óralátogatásáról;* Kiss József: *Eötvös és a magyar sors.*

Nevelésügyi Szemle. IV. évfolyam, 3—4.szám.

Dr. Beng Pál „*Bartók Pyörgy pedagógiája*” cím alatt ismerteti Bartók György „*Ember és élet*” című munkájának a pedagógust is érdeklő részeit és fűzi ezekhez a maga gondolatait. A materialista felfogással szemben az idealizmus szerint tisztán fizikai és kémiai erők csak a szervetlen világot irányítják. A szerves világban célok nyilvánulnak meg. Minden élőlényben, bár különböző fejlettségben, ott van a lélek. És ez teszi lehetővé a nevelést. Ez az idealista életfelfogás a nevelés céljának megállapításában is segítségünkre van. Cél az egyéniségnek lehető tökéletes kifejelesztése, szociológiai kötelékek között. A lélek és test Descartestől kiinduló szétválasztása hibás. Az együtt fejlődő testet-lelket a szellem teszi értékkéssé. E három összefüggő részlet kifejelesztése a főcél. Különálló. képességek nincsenek. Mindegyikben az egész egyéniség vonásai szerepelnek. Nem a képességek, hanem a feladatok különbözőek. A tisztán elmeképző tantárgyaknak ezért értékük csekély és feleslegesek. Minden szakképzés egyúttal az általános műveltséget is emeli. Mivel azonban a gyermek alkalmasságát meg kell ítélni, azért a tisztán elmeképző tárgyaknak (pl. matematika!) is létjogosultságuk van az iskolában. A klasszikus tudományok is e címen kaphatnak helyet. Mindenkire érvényes nevelési rendszer tehát nem lehetséges. A nevelői munka inkább intuíció, s kevésbé intellektuális eljárás.

Kemény Gábor „*Régiek mai szemmel*” címmel folytatja Berzsenyi Dániel nemzetnevelő munkásságának ismertetését.

Vicsay Lajos „*A polgári iskola új Rendtartását*” ismerteti. (Számbeveszi a régi Rendtartással szemben történt újításokat és azokat a rendelkezéseket, amelyek a polgári iskolát közelebb hozzák a középiskolákhoz. Súlyos aggodalmakat tár fel az elemi iskola majd kifejlődő, végleges tantervvel még nem bíró VII—VIII. osztályából lehetővé tett átlépésre. Erősen kiemeli az új Rendtartástól várható üdvös hatásokat.

Ujzászi Kálmán „*A magyar falunevelés mai feladatairól*” ír. Cikkében a legsürgősebb tennivalókról szól e téma keretében.

Visy József dr. cikkének címe: „*Humanizmus és nacionalizmus*”. Ismerteti a német nacionalizmus állásfoglalását a humanizmussal szemben. Ez a nacionalizmus főképen két szempontot érvényesít az iskolákon keresztül. Szóhoz juttatja azokat a szerzőket és műveket, amelyek a germánokról emlékeztetnek meg és amelyek a szociális közösség érzését nevelni alkalmasak. Ezzel egy módosított, újabb humanista irányzat keletkezett Németországban.

Elméletét a német Jaeger fejti ki *Paideia* című munkájában. A németek törekvése tehát az, hogy a humanista oktatást is a németség is a németség jelenlegi céljainak szolgálatába állítsák.

A folyóirat irodalmi ismertetőjében részletesen foglalkozik Vicsay Lajos kartársunk történelmi olvasókönyvével.

Orsz. Középisk. Tanáregyesület Közlöny. A folyó tanévi 6. szám első cikke Kardeván Károly „*Tanári sorsfordulatok.*” Szavai sok jogos keserőséget világítanak meg. Az 1914–18-as világháború előtt a tanárság helyzete, legalább is a pálya elején, kedvező volt. Bár a továbbhaladás ekkor is más pályáké mögött maradt. A világháború után egyenesen szögletes állapothoz követtek be. Hosszú évekig tartott, amíg a kezdő tanár a napszámosbórból előbbre jutott parányival. Lehetetlenné tették a tanár részére a mellékkeresetet, elvették az osztályfőnöki díjat. A tanári kar az államnál karácsonyi jutalékban soha nem részesült, (bár a lapok erről hallgatva nagy dobra verték a tisztviselői segélyeket, kárt okozva ezzel a tanárságnak az iparosok és kereskedőkkel való viszonyában.) Közoktatásügyi miniszterünk jóvoltából a segítés munkája megindult. Az ifjú tanári nemzedék kedvezőbb kilátásokkal indulhat a nemzetnevelés nagy és nem kicsinyelhető munkájának. Hátra van még az idősebbek viszonyainak rendezése. Gondokban gyötrődő koravén nevelőktől nem várható az oly fontosnak mondott nemzetnevelés teljes értékű munkálása. Az erkölcsi megbecsülésre pedig a kormáyzatnak kell példát adnia. Bízik kultúrpolitikánk irányítóinak bölcsességében, hogy ezeket a kérdéseket is megoldják.

Dr. Biró Béla „*A rajz tankönyvéről*” ír. Miután minden tantárgyhoz szükséges tankönyv, ezt a rajz sem nélkülözheti. Indokolja ezt a rajznak a középiskolában bekövetkezett mostani háttérbeszorítása is. A Tanterv és Utasítás a tanár részére szükséges és hasznos elveket rögzít meg, de ez ismeretlen marad a tanulók előtt. Szükségessé teszi a rajztankönyvet az, hogy a tanár magyarázatai a mostani eljárás mellett levegőbe roppeenek. Nem készülhet a tanuló a következő óra anyagára. A hiányzó tanuló előtt rejtély marad a már tanult technikai kivitel. Nem tekintheti át a tanuló év végén a végzett anyagot. A tankönyv ezen kívül gazdag példatár is lehet. A tankönyv biztosíthatná a rajz tanításában is szükséges országos egységet. A magántanulók is tisztességesebben elkészülve állhatnának vizsgára. A cikk írója Galla Endrével együtt megírta ezt a tankönyvet, amely a fiúközépiskolákon kívül figyelembe vette a leánygimnáziumok és a polgári iskolák követelményeit is. Magunk részéről nagyon félünk, hogy egy újabb rajztanári típus fog ennek nyomán kifejlődni. Vannak iskolák, ahol nem rajztanár tanítja a rajzot. Eddig mégis valamit rajzoltak a táblára és majzlapra. Nemsokára a „rajztanár” könnyebb végét fogja a munkának, felolvas, vagy előad a tankönyvből, ill. a tankönyv nyomán és a tanulók a következő órán felelnek a rajzból, ebből az eddig igazán egyetlen gyakorlati tantárgyból. Nyereségek veszteségekből erednek. A gyakorlat fogja megmutatni, vajjon a nyereség, vagy a veszteség volt-e nagyobb?

A folyóirat „Figyelő” címe alatt Petrich Béla az ideglen nyelveket tanító tanárokat érdeklő ismertetést írt „*Egy német élőnyelvtanári kongressz-*